

รายงานวิจัย

Research Articles

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการรู้เท่าทันสื่อของพยาบาลวิชาชีพเจนเนอเรชั่นแซด
ในโรงพยาบาลศูนย์

Factors Influencing Media Literacy among Generation Z
Professional Nurses of a Regional Hospital

อัญชลี อินทะเสน* จิรรัตน์ หรือตระกูล[†]
Anchalee Intasan* Jirarat Ruetrakul[†]

*นิสิตหลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารทางการแพทย์) คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร

*Master of Nursing Science Program Student (Nursing Administration), Faculty of Nursing, Naresuan University

[†]คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร 65000

[†]Faculty of Nursing, Naresuan University 65000

Corresponding author e-mail address: anchaleei62@nu.ac.th

Received: April 22, 2024

Revised: August 20, 2024

Accepted: August 26, 2024

Abstract

Professional nurses use social media in their administrative, service, and academic work. However, issues have arisen regarding the inappropriate use of social media, including accessing unreliable media, choosing untrustworthy sources, failing to evaluate media content, and creating inappropriate media. These issues have led to complaints, lawsuits, and damages to both individuals and organizations. This is especially true for Generation Z professional nurses, who are the most active group in social media communication. This predictive research aimed to assess the level of media literacy and the factors influencing media literacy among Generation Z professional nurses in a regional hospital. The study involved 174 Generation Z professional nurses, using a media literacy questionnaire as the research tool. Data were analyzed using stepwise multiple regression analysis, which revealed that the overall level of media literacy among Generation Z professional nurses was high. The study found that personal factors, such as media exposure choices, critical thinking, and environmental factors, significantly influenced media literacy, accounting for 58.8% of the variance. Therefore, administrators can use the findings on critical thinking, media exposure, family influence, and role models identified as factors affecting media literacy to develop media literacy among Generation Z professional nurses.

Keywords: media literacy, Generation Z professional nurses, factors influencing

Buddhachinaraj Med J 2024;41(2):210-19.

บทคัดย่อ

พยาบาลวิชาชีพใช้สื่อสังคมออนไลน์ในการทำงานทั้งด้านบริหาร ด้านบริการ และด้านวิชาการ แต่พบว่าใช้สื่อสังคมออนไลน์ในทางที่ไม่เหมาะสมทั้งด้านการเข้าถึงสื่อ การเลือกใช้สื่อที่ขาดความน่าเชื่อถือ ขาดการประเมินค่าสื่อ และการสร้างสื่อที่ไม่เหมาะสม ทำให้เกิดการร้องเรียนฟ้องร้องเสียหายทั้งส่วนตัวและองค์กร โดยเฉพาะพยาบาลวิชาชีพเจนเนอเรชั่นแซตซึ่งเป็นกลุ่มที่สื่อสารแบบสังคมออนไลน์มากที่สุด การวิจัยเชิงพหุภาคีครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินระดับการรู้เท่าทันสื่อและปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการรู้เท่าทันสื่อของพยาบาลวิชาชีพเจนเนอเรชั่นแซตในโรงพยาบาลศูนย์ โดยศึกษาในพยาบาลวิชาชีพเจนเนอเรชั่นแซต 174 คน เครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัยนี้ คือ แบบสอบถามการรู้เท่าทันสื่อ วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบเป็นขั้นตอน ซึ่งพบว่าระดับการรู้เท่าทันสื่อโดยรวมของพยาบาลวิชาชีพเจนเนอเรชั่นแซตอยู่ในระดับมาก ปัจจัยภายในบุคคล ได้แก่ การเลือกเปิดรับสื่อ การคิดวิจารณ์ญาณ และปัจจัยสภาพแวดล้อมมีอิทธิพลต่อการรู้เท่าทันสื่อของพยาบาลวิชาชีพเจนเนอเรชั่นแซตร้อยละ 58.8 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ดังนั้น ผู้บริหารสามารถนำผลการวิจัยในประเด็นของการคิดวิจารณ์ญาณ, การเปิดรับสื่อ, ครอบครัวและตัวแบบที่พบว่า มีอิทธิพลต่อการรู้เท่าทันสื่อมาใช้ในการพัฒนาการรู้เท่าทันสื่อของพยาบาลวิชาชีพเจนเนอเรชั่นแซต

คำสำคัญ : การรู้เท่าทันสื่อ, พยาบาลวิชาชีพเจนเนอเรชั่นแซต, ปัจจัยที่มีอิทธิพล

พุทธชินราชเวชสาร 2567;41(2):210-19.

บทนำ

ความเจริญก้าวหน้าและการพัฒนาทางด้านเทคโนโลยีการติดต่อสื่อสารที่เติบโตอย่างก้าวกระโดดทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงไปสู่ “สังคมแห่งดิจิทัล”¹ สำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์สำรวจการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารพบว่า ประชากรประเทศไทยใช้เวลาอยู่กับอินเทอร์เน็ตสูงเป็นอันดับ 1 ของโลก โดยใช้เวลาเฉลี่ย 9 ชั่วโมง 38 นาที มีจำนวนผู้ใช้อินเทอร์เน็ต 57 ล้านคนจากประชากร 69.11 ล้านคน (ร้อยละ 82 ของประชากรทั้งหมด)² ข่าวสารจากสื่อสังคมออนไลน์เกิดขึ้นได้จากบุคคลที่มีสื่อสังคมออนไลน์ในมือและนำเสนอตามความสนใจทัศนคติของตนเอง โดยขาดกระบวนการกลั่นกรองความถูกต้องของข้อมูล³ โรงพยาบาลหลายแห่งได้นำเทคโนโลยีด้านสารสนเทศมาใช้บันทึกข้อมูลทางการแพทย์พยาบาลและใช้สื่อออนไลน์ในการสนับสนุนการดูแลผู้ป่วย ลดการทำงานที่ซ้ำซ้อนในการดูแลรักษาผู้ป่วย โรงพยาบาลศูนย์รับผิดชอบให้บริการประชากรในเขตสุขภาพที่ 2 จำนวน 3,527,388 คน ได้นำเทคโนโลยีและนวัตกรรมต่างๆ มาใช้ให้บริการแก่ผู้รับบริการเพื่อให้ผู้รับบริการเข้าถึงข้อมูลได้อย่างสะดวกและรวดเร็ว สำหรับพยาบาลวิชาชีพได้นำสื่อสังคมออนไลน์มาใช้

พัฒนาการบริการและการติดต่อสื่อสารแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างกัน⁴ พยาบาลวิชาชีพเจนเนอเรชั่นแซตเป็นกลุ่มคนที่เกิดระหว่างปี พ.ศ. 2540-2555 เป็นคนรุ่นใหม่กลุ่มแรกในศตวรรษที่ 21 ที่เติบโตมาท่ามกลางสังคมแบบดิจิทัล ชอบสื่อสารผ่านเทคโนโลยีสื่อสังคมออนไลน์มากกว่าการสื่อสารกับตัวบุคคลทำให้มีทักษะในการสื่อสารระหว่างตัวบุคคลต่ำ เมื่อเกิดความสงสัยจะค้นหาคำตอบในโลกออนไลน์มากกว่าจะสอบถามจากผู้มีประสบการณ์⁴ แม้ว่าสื่อสังคมออนไลน์จะให้ประโยชน์ต่างๆ มากมาย แต่ก็มีภัยที่แฝงมากับสื่อออนไลน์เช่นกัน จะเห็นได้ว่าในปัจจุบันบุคลากรด้านสาธารณสุขเองก็ตกเป็นเหยื่อสื่อสังคมออนไลน์ เช่น การเผยแพร่คลิปการให้บริการของเจ้าหน้าที่เขียนข้อความเล่าเหตุการณ์ทั้งจริงและเท็จ พยาบาลเป็นบุคลากรที่มีโอกาสเกิดความเสี่ยงนี้มากที่สุดเพราะต้องอยู่ใกล้ชิดกับผู้ป่วย พยาบาลจึงควรมีความรู้และความสามารถในการใช้สื่ออย่างรู้เท่าทันเพื่อไม่ให้เกิดเป็นเหยื่อของสื่อสังคมออนไลน์

การรู้เท่าทันสื่อ (media literacy) ถือเป็นเกราะป้องกันที่สำคัญของผู้รับสารในการเลือกเข้าถึงข่าวสารจากสื่อสังคมออนไลน์อย่างชาญฉลาดและไม่ตกเป็น

เหยื่อของข่าวลือ ข่าวหลอก ซึ่งปัญหาการรู้เท่าทันสื่อสังคมออนไลน์นั้นส่วนใหญ่เกิดจากการเชื่อบุคคลที่คิดว่าน่าเชื่อถือ ก่อให้เกิดพฤติกรรมการแชร์ บอกรับ และเชื่อในข้อมูลทันทีโดยขาดการตรวจสอบ³ การรู้เท่าทันสื่อจึงเป็นทักษะชีวิตที่จำเป็นในยุคปัจจุบันเป็นอย่างยิ่ง ซึ่งตามกรอบแนวคิดของ UNESCO 2013 ประกอบด้วย การเข้าถึงสื่อ การประเมินค่าสื่อ และการสร้างสรรค์สื่อ⁵ ทักษะเหล่านี้เป็นเครื่องมือที่ช่วยสร้างความเข้มแข็งให้แก่บุคคลโดยช่วยให้ตระหนักว่าเนื้อหาจากสื่อมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมอย่างไร นอกจากนั้นจะช่วยให้ไม่ถูกครอบงำจากสื่อและ/หรือแหล่งผลิตสื่อที่คาดหวังผลกำไรที่จะหลอกล่อให้ซื้อสินค้า ทักษะการรู้เท่าทันสื่อจะช่วยเสริมสร้างพลังอำนาจให้สามารถเลือกรับและใช้สื่ออย่างมีประสิทธิภาพในบริบทต่างๆ⁶

จากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องพบว่าปัจจัยที่สัมพันธ์กับการรู้เท่าทันสื่อที่สำคัญประกอบด้วย อายุ การศึกษา อาชีพ รายได้ การเปิดรับสื่อ ทักษะคิด สิ่งแวดล้อมรอบตัว การสนับสนุนจากองค์กร ซึ่งส่วนใหญ่เป็นการศึกษาในระดับนักเรียน นักศึกษา แม่บ้าน และหน่วยงานเอกชน⁶ แต่ยังไม่มีการศึกษาในวิชาชีพพยาบาล อีกทั้งพยาบาลนั้นใช้สื่อออนไลน์ทั้งส่วนตัวและในการทำงาน โดยพยาบาลวิชาชีพใช้สื่อสังคมออนไลน์ในการทำงานทั้งด้านบริหาร ด้านบริการ และด้านวิชาการ ที่ผ่านมามีปัญหาพยาบาลวิชาชีพใช้สื่อสังคมออนไลน์ในทางที่ไม่เหมาะสม ทำให้เกิดการร้องเรียนฟ้องร้อง เสียหายทั้งส่วนตัวและองค์กร โดยเฉพาะในพยาบาลวิชาชีพเจนเนอเรชันแซดซึ่งเป็นกลุ่มที่ใช้การสื่อสารแบบสังคมออนไลน์มากที่สุด⁷ การศึกษาค้นคว้าจึงมีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินระดับการรู้เท่าทันสื่อและปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการรู้เท่าทันสื่อของพยาบาลวิชาชีพเจนเนอเรชันแซดในโรงพยาบาลศูนย์ เพื่อเป็นข้อมูลประกอบการวางแผนพัฒนาการรู้เท่าทันสื่อให้แก่พยาบาลวิชาชีพต่อไป

วัสดุและวิธีการ

การวิจัยเชิงพยากรณ์ (predictive research) ครั้งนี้ผู้วิจัยได้นำแนวคิดการรู้เท่าทันสื่อขององค์กร UNESCO 2013⁵ และปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการรู้เท่าทันสื่อ

จากการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้อง⁵⁻⁶ แล้วสังเคราะห์ปัจจัยที่สามารถสรุปได้ ดังนี้ ตัวแปรต้น ได้แก่ 1) ตัวแปรปัจจัยภายในบุคคล ซึ่งเป็นสาเหตุส่วนบุคคล (personal) โดยจากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พบตัวแปรเชิงเหตุที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ จิตสำนึก รายได้ การเลือกเปิดรับสื่อ การคิดวิจารณ์ญาณ และความตระหนักในอิทธิพลของสื่อ 2) ตัวแปรปัจจัยทางสังคมสภาพแวดล้อม (social environmental) โดยจากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พบตัวแปรเชิงเหตุที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ครอบครัว/ตัวแบบ⁸ ส่วนตัวแปรตามคือ การรู้เท่าทันสื่อ โดยใช้แนวคิดองค์ประกอบการรู้เท่าทันสื่อขององค์กร UNESCO 2013 มีองค์ประกอบ 3 องค์ประกอบ ได้แก่ การเข้าถึงสื่อ (access) การประเมินค่า (evaluation) และการสร้างสรรค์ (creation)⁵ โดยศึกษาในพยาบาลวิชาชีพเจนเนอเรชันแซดที่ปฏิบัติงานในโรงพยาบาลศูนย์จำนวนทั้งหมด 290 คน ซึ่งมีเกณฑ์คัดเข้า (inclusion criteria) ได้แก่ ปีเกิดตามบัตรประชาชนระหว่างปี พ.ศ. 2540-2555 ปฏิบัติงานในกลุ่มงานการพยาบาล และยินดีให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม เกณฑ์การคัดออก (exclusion criteria) ได้แก่ ผู้ที่ลาศึกษาต่อ/ลาคลอด และผู้ที่กำลังรักษาตัวในโรงพยาบาล กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างจากสูตรของ Taro Yamane⁹ ที่ความคลาดเคลื่อนร้อยละ 5 ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 ได้จำนวน 168 คน และเพิ่มขนาดกลุ่มตัวอย่างอีกร้อยละ 10 เพื่อป้องกันการสูญหายของข้อมูล ได้กลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 185 คน ผู้วิจัยได้เลือกกลุ่มตัวอย่างจากหน่วยงานต่าง ๆ ด้วยวิธีสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิตามสัดส่วน (proportion stratified random sampling) ของจำนวนพยาบาลวิชาชีพในแต่ละกลุ่มงาน จำนวน 9 กลุ่มงาน เพื่อให้ได้ตัวแทนเป็นสัดส่วนของแต่ละกลุ่มงาน จำนวน 185 คนจากจำนวนประชากรทั้งหมด 290 คน จากนั้นสุ่มกลุ่มตัวอย่างด้วยการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (simple random sampling) โดยการจับฉลากแบบไม่ใส่คืนให้ได้จำนวนตามที่ต้องการ คำนวณขนาดตัวอย่างตามสัดส่วนประชากรในแต่ละแผนก¹⁰ ใช้ระยะเวลาในการรวบรวมข้อมูลระหว่างวันที่ 10 มกราคม พ.ศ. 2567 ถึงวันที่ 20 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2567

เครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสอบถาม ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นเองจากการทบทวนตำราเอกสาร ทฤษฎี และวรรณกรรม^{5-6,8} ประกอบด้วยคำถาม 4 ส่วน ได้แก่ ส่วนที่ 1 เป็นข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งเป็นลักษณะของการเลือกข้อคำตอบและเติมคำที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเองจำนวน 6 ข้อ ได้แก่ อายุ สถานภาพ สมรส รายได้ ประเภทของสื่อสังคมออนไลน์ที่ใช้เป็นประจำ ระยะเวลาในการใช้สื่อสังคมออนไลน์ต่อวัน และการอบรมที่เกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ส่วนที่ 2 แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยภายในบุคคลที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากการทบทวนวรรณกรรม⁵⁻⁶ สังเคราะห์ปัจจัยได้ทั้งหมด 5 ด้าน ได้แก่ จิตสำนึก รายได้ การเลือกเปิดรับสื่อ การคิดวิจารณ์ญาณ และความตระหนักในอิทธิพลของสื่อ โดยปัจจัยด้านรายได้ ผู้วิจัยปรับให้อยู่ในส่วนที่ 1 แบบสอบถามเป็นคำถามเชิงบวกปลายปิดจำนวน 17 ข้อ เป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า (rating scale) 5 ระดับของลิเคิร์ท (Likert Scale)¹¹ ส่วนที่ 3 แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยทางสังคมสภาพแวดล้อมซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นจากการทบทวนวรรณกรรม⁶ ได้แก่ ข้อคำถามเกี่ยวกับครอบครัว/ตัวแบบ เป็นแบบสอบถามเชิงบวกปลายปิดจำนวน 6 ข้อ เป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า 5 ระดับของลิเคิร์ท¹¹ ส่วนที่ 4 แบบประเมินเกี่ยวกับการรู้เท่าทันสื่อของพยาบาลวิชาชีพเจนเนอเรชั่นแซดโรงพยาบาลศูนย์ในเขตสุขภาพที่ 2 เป็นคำถามเกี่ยวกับการรู้เท่าทันสื่อตามแนวคิด UNESCO 2013⁵ ประกอบด้วย 3 ด้าน ได้แก่ 1) การเข้าถึงสื่อ 2) การประเมินค่า 3) การสร้างสรรค์ แบบสอบถามเป็นคำถามเชิงบวกปลายปิดจำนวน 28 ข้อ เป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า 5 ระดับของลิเคิร์ท ซึ่ง 1 หมายถึง รับรู้เกี่ยวกับข้อความนั้นน้อยที่สุดและ 5 หมายถึง รับรู้เกี่ยวกับข้อความนั้นมากที่สุด คะแนนต่ำสุด-สูงสุดเท่ากับ 1-5 ในการพิจารณาแบ่งเกณฑ์เพื่อให้ทราบถึงปัจจัยส่วนบุคคลและปัจจัยทางสังคมสภาพแวดล้อมที่มีอิทธิพลต่อการรู้เท่าทันสื่อของพยาบาลวิชาชีพเจนเนอเรชั่นแซด รวมถึงระดับการรู้เท่าทันสื่อของพยาบาลวิชาชีพเจนเนอเรชั่นแซด ได้กำหนดเกณฑ์ไว้เป็น 5 ระดับ คือ การรับรู้อยู่ในระดับน้อยที่สุดถึงการรับรู้ในระดับ

มากที่สุด โดยนำคะแนนของผู้ตอบแบบสอบถามแต่ละข้อซึ่งมีคะแนนต่ำสุด-สูงสุดเท่ากับ 1.00-5.00 มารวมกันแล้วหาค่าเฉลี่ยและใช้หลักการแปลคะแนนค่าเฉลี่ยเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับตามวิธีของลิเคิร์ท¹¹ โดยถือเกณฑ์การประเมินเป็นคะแนน ดังนี้

ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.51-5.00 เท่ากับ การรับรู้อยู่ในระดับมากที่สุด

ค่าคะแนนเฉลี่ย 3.51-4.50 เท่ากับ การรับรู้อยู่ในระดับมาก

ค่าคะแนนเฉลี่ย 2.51-3.50 เท่ากับ การรับรู้อยู่ในระดับปานกลาง

ค่าคะแนนเฉลี่ย 1.51-2.50 เท่ากับ การรับรู้อยู่ในระดับน้อย

ค่าคะแนนเฉลี่ย 1.00-1.50 เท่ากับ การรับรู้อยู่ในระดับน้อยที่สุด

การหาความตรงตามเนื้อหา นั้นได้นำแบบสอบถามไปให้ผู้เชี่ยวชาญ 3 คน ได้แก่ อาจารย์คณะพยาบาลศาสตร์ ผู้มีประสบการณ์เชี่ยวชาญในการทำวิจัยและอาจารย์คณะศึกษาศาสตร์ผู้มีผลงานวิจัยเรื่องทักษะการรู้เท่าทันสื่อเพื่อตรวจสอบความถูกต้อง สอดคล้อง และชัดเจนของเนื้อหา หาค่าดัชนีความสอดคล้องตามวัตถุประสงค์ (IOC: index of item objective congruence) จากนั้นปรับปรุงแบบสอบถามตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ จากการวิเคราะห์หาค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบสอบถามพบว่าส่วนที่ 2 ซึ่งมีจำนวน 17 ข้อคำถาม มีดัชนีความสอดคล้องอยู่ระหว่าง 0.76-1.0 ส่วนที่ 3 ซึ่งมีจำนวน 6 ข้อคำถาม มีดัชนีความสอดคล้องอยู่ระหว่าง 0.72-1.0 และส่วนที่ 4 ซึ่งมีจำนวน 28 ข้อคำถาม มีดัชนีความสอดคล้องอยู่ระหว่าง 0.92-1.0 จากนั้นผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (try out) ในพยาบาลวิชาชีพที่ปฏิบัติงานในโรงพยาบาลศูนย์จำนวน 30 คนแล้วนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์หาความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับโดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของ Cronbach ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.92, 0.96 และ 0.94 ตามลำดับ

การเก็บรวบรวมข้อมูลนั้น หลังจากได้รับการอนุมัติจากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์

มหาวิทยาลัยนเรศวรเลขที่ COA No. 004/2024 IRB No. P2-0449/2566 วันที่รับรอง 8 มกราคม พ.ศ. 2567 และขออนุมัติการทำวิจัยจากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์โรงพยาบาลศูนย์ เลขที่ HREC No. 244/2566 วันที่รับรอง 27 ธันวาคม พ.ศ. 2566 โดยผู้วิจัยขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัยถึงโรงพยาบาลศูนย์เพื่อขออนุมัติเก็บข้อมูล เมื่อได้รับอนุญาตให้เก็บรวบรวมข้อมูลแล้วผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างด้วยตนเอง โดยมีเอกสารชี้แจงและคำแนะนำแก่ผู้เข้าร่วมการวิจัย ป้องกันผลกระทบต่อบุคคลโดยไม่ระบุชื่อและนามสกุลในแบบสอบถาม ปิดผนึกแบบสอบถามส่งคืนให้ผู้วิจัยแปลผล อภิปรายผล และเผยแพร่ผลการวิจัยในภาพรวมโดยไม่อ้างอิงถึงตัวบุคคลหรือหน่วยงาน ทั้งนี้ผู้วิจัยส่งแบบสอบถามด้วยตนเองไปยังกลุ่มตัวอย่างและแจ้งให้ผู้ตอบแบบสอบถามทราบว่าเป็นอิสระในการตัดสินใจที่จะเข้าร่วมหรือไม่เข้าร่วมในการวิจัยโดยไม่มีผลต่อการปฏิบัติงาน หรือการขอถอนตัวออกจากโครงการวิจัยก็จะไม่ได้รับผลกระทบใดๆ ทั้งสิ้น ซึ่งได้รับแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์คืนทั้งหมด 174 ฉบับ (ร้อยละ 95.1) หลังจากตรวจสอบความถูกต้องครบถ้วนของข้อมูล ระบุรหัส บันทึกลงคอมพิวเตอร์ วิเคราะห์ด้วยโปรแกรมสถิติสำเร็จรูป นำเสนอเป็นค่าความถี่

ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน วิเคราะห์หาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยภายในบุคคล ปัจจัยทางสังคมสภาพแวดล้อมกับการรู้เท่าทันสื่อของพยาบาลวิชาชีพเจนเนอเรชั่นแซดด้วยสถิติสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient) และวิเคราะห์สมการถดถอยพหุคูณแบบเป็นขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis) โดยกำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

ผลการศึกษา

พยาบาลวิชาชีพเจนเนอเรชั่นแซดในโรงพยาบาลศูนย์มีอายุเฉลี่ย 24.83 ปี โดยมีอายุอยู่ในช่วงระหว่าง 22-27 ปี สถานภาพสมรสโสด 151 คน (ร้อยละ 86.8) รายได้ไม่เพียงพอต่อการใช้จ่าย 86 คน (ร้อยละ 49.4) ประเภทของสื่อสังคมออนไลน์ที่ใช้งานประจำที่นิยมใช้มากที่สุดคือ Line 150 ราย (ร้อยละ 86.2) รองลงมาคือ Facebook, Instagram, You Tube, Twitter และ Weblog ร้อยละ 81.8, ร้อยละ 81.6, ร้อยละ 74.1, ร้อยละ 29.9 และร้อยละ 1.1 ตามลำดับ ยังไม่เคยผ่านการอบรมที่เกี่ยวข้องกับการใช้เทคโนโลยีสื่อสารสนเทศ 104 คน (ร้อยละ 59.8) และมีระยะเวลาการใช้งานสื่อสังคมออนไลน์เฉลี่ยต่อวัน 6.63 ชั่วโมง (ตารางที่ 1)

ตารางที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลของพยาบาลวิชาชีพเจนเนอเรชั่นแซตในโรงพยาบาลศูนย์ (n = 174)

ข้อมูลส่วนบุคคล	ค่าเฉลี่ย $\pm$ SD/จำนวน (ร้อยละ)
อายุ (ปี)	24.83 $\pm$ 1.67
ค่าต่ำสุด-ค่าสูงสุด	22-27
สถานภาพสมรส	
โสด	151 (86.8)
คู่	23 (13.2)
หม้าย/หย่า/แยก	0
รายได้เฉลี่ยต่อเดือน	
ไม่เพียงพอ	86 (49.4)
เพียงพอ	80 (46.0)
มีเหลือเก็บ	8 (4.6)
ประเภทของสื่อสังคมออนไลน์ที่ใช้เป็นประจำ (ใช้ > 1ประเภท)	
Line	150 (86.2)
Facebook	142 (81.6)
Instagram	142 (81.6)
You Tube	129 (74.1)
Twitter	52 (29.9)
Weblog	2 (1.1)
การอบรมเกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ	
เคย	70 (40.2)
ไม่เคย	104 (59.8)
ระยะเวลาการใช้งานสื่อสังคมออนไลน์ต่อวัน (ชั่วโมง)	6.63 $\pm$ 4.35
ค่าต่ำสุด-ค่าสูงสุด	2-20

ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการรู้เท่าทันสื่อของพยาบาลวิชาชีพเจนเนอเรชั่นแซตในโรงพยาบาลศูนย์พบว่า การรับรู้เกี่ยวกับปัจจัยภายในบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการรู้เท่าทันสื่อของพยาบาลวิชาชีพเจนเนอเรชั่นแซตโดยรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย = 4.24, SD = 0.42) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่าด้านการคิดวิจารณ์ญานมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย = 4.30, SD = 0.52) รองลงมาเป็นด้านความตระหนักในอิทธิพลของสื่อ

(ค่าเฉลี่ย = 4.28, SD = 0.59) จิตสำนึก (ค่าเฉลี่ย = 4.20, SD = 0.47) และการเลือกเปิดรับสื่อ (ค่าเฉลี่ย = 4.17, SD = 0.53) ตามลำดับ ซึ่งอยู่ในระดับมากทั้งหมด โดยการรับรู้เกี่ยวกับปัจจัยทางสังคมสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการรู้เท่าทันสื่อของพยาบาลวิชาชีพเจนเนอเรชั่นแซตอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย = 4.31, SD = 0.60) (ตารางที่ 2)

ตารางที่ 2 คะแนนจากแบบวัดและระดับของปัจจัยภายในบุคคลและปัจจัยทางสังคมสภาพแวดล้อมของพยาบาลวิชาชีพเจนเนอเรชันแซตในโรงพยาบาลศูนย์ (n = 174)

ปัจจัยที่เกี่ยวข้อง	ค่าเฉลี่ย $\pm$ SD	ระดับ
ปัจจัยส่วนบุคคล		
จิตสำนึก	4.20 $\pm$ 0.47	มาก
การเลือกเปิดรับสื่อ	4.17 $\pm$ 0.53	มาก
การคิดวิจารณ์	4.30 $\pm$ 0.52	มาก
ความตระหนักในอิทธิพลของสื่อ	4.28 $\pm$ 0.59	มาก
ปัจจัยทางสังคมสภาพแวดล้อม	4.31 $\pm$ 0.60	มาก

ช่วงคะแนนของแบบวัดทุกปัจจัย = 1-5

ระดับของการรู้เท่าทันสื่อของพยาบาลวิชาชีพเจนเนอเรชันแซตโรงพยาบาลศูนย์พบว่ามีการรู้เท่าทันสื่อโดยรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย = 4.28, SD = 0.48) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า การเข้าถึงสื่อมีค่าเฉลี่ยสูงสุด (ค่าเฉลี่ย = 4.31, SD = 0.49)

รองลงมาเป็นด้านการเข้าใจ การวิเคราะห์ การประเมินสื่อ (ค่าเฉลี่ย = 4.26, SD = 0.51) และด้านการสร้างสรรค์สื่อมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับต่ำสุด (ค่าเฉลี่ย = 4.24, SD = 0.52) ตามลำดับ ซึ่งอยู่ในระดับมากทั้งหมด (ตารางที่ 3)

ตารางที่ 3 ระดับการรู้เท่าทันสื่อของพยาบาลวิชาชีพเจนเนอเรชันแซตในโรงพยาบาลศูนย์ (n = 174)

ตัวแปร	ค่าเฉลี่ย $\pm$ SD	ระดับ
การเข้าถึงสื่อ (Access)	4.31 $\pm$ 0.49	มาก
การประเมินค่า (Evaluation)	4.26 $\pm$ 0.51	มาก
การสร้างสรรค์ (Create)	4.24 $\pm$ 0.52	มาก
รวม	4.28 $\pm$ 0.48	มาก

ช่วงคะแนนของแบบวัดทุกปัจจัย = 1-5

การคิดวิจารณ์เป็นตัวพยากรณ์ที่มีค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยสูงสุด (B = 0.396) ต่อการรู้เท่าทันสื่อของพยาบาลวิชาชีพเจนเนอเรชันแซตโรงพยาบาลศูนย์

รองลงมา คือ ปัจจัยทางสังคม สภาพแวดล้อม ครอบครัว/ตัวแบบ (B = 0.329) และการเลือกเปิดรับสื่อ (B = 0.186) (ตารางที่ 4)

ตารางที่ 4 ปัจจัยพยากรณ์การรู้เท่าทันสื่อของพยาบาลวิชาชีพเจนเนอเรชันแซตในโรงพยาบาลศูนย์* (n = 174)

ตัวพยากรณ์	B	SE.b	p-value
การคิดวิจารณ์	0.396	0.066	< 0.001
ครอบครัว/ตัวแบบ	0.329	0.047	< 0.001
การเลือกเปิดรับสื่อ	0.186	0.058	0.004

Constance (ค่าคงที่) = 0.875, Adjust R² = 0.588

*วิเคราะห์ด้วย Stepwise multiple linear regression

B: ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยในรูปคะแนนดิบ, SE.b: ความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของค่าสัมประสิทธิ์ถดถอย

วิจารณ์

ระดับการรู้เท่าทันสื่อโดยรวมของพยาบาลวิชาชีพ เจเนอเรชั่นแซตในโรงพยาบาลศูนย์อยู่ในระดับมาก เนื่องจากพยาบาลวิชาชีพเจเนอเรชั่นแซตเป็นกลุ่มคนที่เติบโตมาท่ามกลางสังคมดิจิทัล อินเทอร์เน็ตเป็นสิ่งจำเป็นในชีวิตประจำวัน ทำให้มีประสบการณ์ในการใช้เทคโนโลยีและสื่อสังคมออนไลน์มากกว่าช่วงวัยอื่น ประกอบกับโลกเข้าสู่สังคมดิจิทัลอย่างเต็มตัว ความสามารถในการใช้สื่อและการรู้เท่าทันสื่อเป็นนโยบายระดับประเทศ กระทรวงสาธารณสุขโดยกองการพยาบาล สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุขประกาศกลยุทธ์ การขับเคลื่อนกองการพยาบาลไปสู่ความเป็นสากล ซึ่งประกอบด้วยกลยุทธ์การพัฒนาระบบเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อสนับสนุนการพัฒนาระบบบริการพยาบาล ดังนั้นโรงพยาบาลซึ่งนำโดยกลุ่มภารกิจด้านการพยาบาล ต้องให้ความสำคัญในการพัฒนาคน การพัฒนางาน ด้านดิจิทัล การจัดอบรมเรื่องการใช้งานดิจิทัลภายใน โรงพยาบาลเพิ่มมากขึ้น และสนับสนุนการนำสื่อสังคมออนไลน์มาใช้ประโยชน์ในการทำงานมากขึ้น สอดคล้องกับผลการศึกษาของพลอยวไล ทองรักษ์¹² ที่ศึกษาทักษะการรู้เท่าทันสื่อ แนวทางการรู้เท่าทัน รวมทั้งวิเคราะห์สื่อและสุขภาพจิตของนิสิตระดับปริญญาตรีพบว่าระดับการรู้เท่าทันสื่ออยู่ในระดับสูง

จากผลการศึกษาเมื่อพิจารณาแต่ละองค์ประกอบของการรู้เท่าทันสื่อ ได้แก่

ด้านการเข้าถึง (access) พบว่าพยาบาลวิชาชีพ เจเนอเรชั่นแซตมีระดับการรู้เท่าทันสื่อในด้านการเข้าถึงสื่ออยู่ในระดับมาก พยาบาลวิชาชีพเจเนอเรชั่นแซตเข้าถึงสื่อประเภทต่างๆ ได้อย่างเต็มที่ รวดเร็ว แสวงหาความรู้ได้จากสื่อหลายประเภท ไม่ถูกจำกัด และสามารถดึงข้อมูลจากสื่อมาใช้ประโยชน์ได้ ทั้งนี้เนื่องจากโรงพยาบาลมีนโยบายที่ชัดเจนในการสนับสนุนการนำเทคโนโลยีสื่อดิจิทัลมาใช้ในการทำงาน บุคลากรทุกคนสามารถเข้าถึงเครือข่ายอินเทอร์เน็ตได้ฟรี สะดวก รวดเร็ว พยาบาลวิชาชีพเจเนอเรชั่นแซตมีพฤติกรรมการใช้งานสื่อสังคมออนไลน์เฉลี่ย 6.63 ชั่วโมงต่อวัน การเข้าถึงข้อมูลง่าย สามารถเข้าได้ทุกแห่ง ที่มีสัญญาณเชื่อมต่อถึง การเปิดรับข่าวสารในสื่อสังคม

ออนไลน์ที่ได้เข้ามาเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม การเปิดรับข่าวสารที่ปรับเปลี่ยนบทบาทของผู้ใช้สื่อให้สามารถเป็นทั้งผู้ส่งสาร (sender) และผู้รับข้อมูลข่าวสาร (receiver) ในคนเดียวกัน สื่อที่ส่งสารแบบทางเดียว จึงมีบทบาทน้อยลง ซึ่งพยาบาลวิชาชีพเจเนอเรชั่นแซตกว่า 4 ใน 5 ใช้งานสื่อสังคมออนไลน์ประเภท Line และ Facebook ซึ่งเป็นแอปพลิเคชันที่ได้รับความนิยมจากคนทั่วโลกเนื่องจากใช้งานสะดวกและมีข้อมูลข่าวสารที่หลากหลาย

ด้านการประเมินค่า (evaluation) พบว่าภาพรวมพยาบาลวิชาชีพเจเนอเรชั่นแซตมีระดับการรู้เท่าทันสื่อในด้านการประเมินค่าอยู่ในระดับมาก อาจเป็นเพราะกระบวนการพัฒนาศักยภาพทางความคิด ประสบการณ์ในการใช้สื่อมีมาก ทำให้เกิดเป็นกระบวนการป้องกันผลกระทบในด้านลบจากสื่อ พยาบาลวิชาชีพเจเนอเรชั่นแซตสามารถรับรู้เข้าใจเนื้อหาต่าง ๆ ของสื่อ พร้อมทั้งทำความเข้าใจความหมายของสื่อได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยการวิเคราะห์คือการตีความเนื้อหาสื่อตามรูปแบบที่สื่อแต่ละประเภทนำเสนอและตรวจสอบจากหลายแหล่งข้อมูลแล้วนำมาอธิบาย ได้ถ้อย เพื่อช่วยในการตัดสินใจ รวมถึงการพยายามทำความเข้าใจเจตนาของผู้ส่งสารว่านำเสนอข้อมูลข่าวสารไปเพื่อประโยชน์ใด เพื่อไม่ให้ตนเองหลงเชื่อข้อมูลเหล่านั้นทันที โดยการประเมินค่าสื่อซึ่งเป็นผลมาจากการวิเคราะห์ทำให้สามารถประเมินคุณภาพของสื่อ ประกอบกับนโยบายที่เข้มแข็งของรัฐบาลไทยที่เข้มงวดกับข่าวสารมากขึ้น โดยการคัดกรองและให้ข้อมูลเกี่ยวกับข่าวสารปลอม มีศูนย์ต่อต้านข่าวปลอมของประเทศไทย จึงสามารถนำสื่อไปใช้ประโยชน์ได้

ด้านการสร้างสรรค์ (creation) พบว่าภาพรวมพยาบาลวิชาชีพเจเนอเรชั่นแซตมีระดับการรู้เท่าทันสื่อในด้านการสร้างสรรค์สื่ออยู่ในระดับมาก การพัฒนาทักษะในการสร้างสื่อเพื่อที่จะใช้สื่อให้ได้ตามวัตถุประสงค์ของการสื่อสาร เนื่องจากพยาบาลวิชาชีพเจเนอเรชั่นแซตมีพฤติกรรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์มาเป็นเวลานาน โดยใช้สื่อตั้งแต่วัยเรียนจึงทำให้เกิดทักษะในการผลิตสื่อ และเกิดการเรียนรู้ถึงผลกระทบที่จะเกิดขึ้นเมื่อสร้างสื่อที่ไม่ถูกต้อง ผิดจริยธรรม ผิดกฎหมาย จึงไตร่ตรอง

ก่อนที่จะส่งต่อหรือเผยแพร่ข้อมูล สอดคล้องกับงานวิจัยของจุฬารัตน์ บุษบก⁸ ที่ศึกษาการพัฒนา รูปแบบการรู้เท่าทันสื่อในศตวรรษที่ 21 ของนักศึกษาระดับปริญญาตรีโดยพบว่าการรู้ทันสื่อด้านการสร้างสรรค์สื่อออนไลน์อยู่ในระดับมาก

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการรู้เท่าทันสื่อของพยาบาลวิชาชีพเจนเนอเรชั่นแซตในโรงพยาบาลศูนย์ประกอบด้วยปัจจัยภายในบุคคล ได้แก่ การเลือกเปิดรับสื่อ การคิดวิจารณ์ญาณ และปัจจัยทางสังคมสภาพแวดล้อม ซึ่งพบว่าเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการรู้เท่าทันสื่อของพยาบาลวิชาชีพเจนเนอเรชั่นแซตร้อยละ 58.8 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ เป็นไปตามสมมุติฐานของงานวิจัย เนื่องจากการคิดวิจารณ์ญาณเป็นปัจจัยภายในที่สำคัญที่สุดที่มีผลต่อการรู้ทันสื่อและเป็นหัวใจของกระบวนการเรียนรู้เท่าทันสื่อ หลักการรู้เท่าทันสื่อคือหลักการของการตั้งคำถามอย่างวิพากษ์ พยาบาลวิชาชีพเจนเนอเรชั่นแซตถือว่าเป็นกลุ่มคนที่มีประสบการณ์ผ่านการเรียนรู้ทั้งจากสถาบันการศึกษาและจากประสบการณ์ของตนเอง จึงทำให้สามารถคิดวิเคราะห์ได้ตรงรอบด้าน การเปิดรับสื่อเป็นความสามารถที่เกิดจากประสบการณ์การใช้สื่อของพยาบาลวิชาชีพเจนเนอเรชั่นแซต สอดคล้องกับผลการศึกษาของ Bencsik และคณะ⁷ ที่ให้ความเห็นว่าพยาบาลวิชาชีพเจนเนอเรชั่นแซตเป็นกลุ่มคนที่เติบโตมาท่ามกลางสังคมดิจิทัล อินเทอร์เน็ตเป็นสิ่งจำเป็นในชีวิตประจำวัน ทำให้สามารถใช้เทคโนโลยีเรียนรู้และรับข่าวสารอย่างรวดเร็วผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต อีกทั้งสอดคล้องกับผลการศึกษาของชัชฎา อัครศรีวร นาภาโอเคและกฤษฎณ์ท์ แสนทวี¹³ ที่ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อทักษะการรู้เท่าทันสื่อและข้อมูลข่าวสารผ่านสื่อดิจิทัลของเยาวชนในเขตกรุงเทพมหานคร โดยพบว่าปัจจัยภายในที่มีผลต่อการรู้เท่าทันสื่อของแกนนำเยาวชน ได้แก่ การเปิดรับสื่อและการตระหนักรู้ด้านจริยธรรม สามารถร่วมกันอธิบายทักษะการรู้เท่าทันข้อมูลและสื่อดิจิทัลได้ร้อยละ 52 โดยปัจจัยทางสังคมสภาพแวดล้อมเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการรู้เท่าทันสื่อของพยาบาลวิชาชีพเจนเนอเรชั่นแซต ซึ่งน่าจะเนื่องจาก

ลักษณะของคนในเจนเนอเรชั่นแซตให้ความสำคัญแก่ตนเองและครอบครัว พยาบาลเจนเนอเรชั่นแซตสามารถใช้เทคโนโลยีเนื่องจากส่วนใหญ่มีพ่อแม่เป็นเจนเนอเรชั่นเอ็กซ์ ซึ่งเป็นเจนเนอเรชั่นที่เกิดมาในยุคโซเชี่ยลมีเดียและอินเทอร์เน็ต ใช้สื่อสังคมออนไลน์อยู่ตลอดเวลา ทำให้คุ้นเคยต่อการใช้งานอุปกรณ์ดิจิทัลต่าง ๆ เกิดเป็นความคิดสร้างสรรค์ มีความรับผิดชอบในการเรียนรู้และพัฒนาตนเอง พยาบาลเป็นอาชีพที่อาศัยการทำงานเป็นทีม สัมพันธภาพจึงมีลักษณะเป็นครอบครัว เคารพนับถือกันในลักษณะพี่น้อง จึงส่งผลต่อการเกิดอิทธิพลหลายด้านจากข้อค้นพบในการวิจัยดังกล่าว

ข้อมูลที่น่าเสนอนี้สรุปได้ว่าปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการรู้เท่าทันสื่อของพยาบาลวิชาชีพเจนเนอเรชั่นแซต คือ การคิดวิจารณ์ญาณ, การเปิดรับสื่อ, ครอบครัวและตัวแบบตามลำดับ ผู้บริหารทางการพยาบาลสามารถนำผลการวิจัยในประเด็นของการคิดวิจารณ์ญาณ, การเปิดรับสื่อ, ครอบครัวและตัวแบบที่พบว่ามีอิทธิพลต่อการรู้เท่าทันสื่อมาใช้พัฒนาพยาบาลวิชาชีพเจนเนอเรชั่นแซตให้รู้เท่าทันสื่อให้เพิ่มมากขึ้น การวิจัยต่อไปควรศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการรู้เท่าทันสื่อในพยาบาลวิชาชีพเจนเนอเรชั่นอื่น ๆ เพื่อศึกษาระดับการรู้เท่าทันสื่อและเพื่อนำไปใช้พัฒนาศักยภาพของพยาบาลวิชาชีพ อีกทั้งควรศึกษาประสิทธิภาพของโปรแกรมที่ส่งเสริมการรู้เท่าทันสื่อสังคมออนไลน์ โดยเน้นเรื่องการคิดวิจารณ์ญาณที่พบว่ามีอิทธิพลต่อการรู้เท่าทันสื่อมากเป็นกรอบในการสร้างโปรแกรม

กิตติกรรมประกาศ

ผู้วิจัยขอขอบคุณผู้เกี่ยวข้องสำหรับคำแนะนำชี้แนะแนวทางการดำเนินการวิจัยจนสำเร็จลุล่วงได้ด้วยดี ขอขอบคุณผู้อำนวยการโรงพยาบาลและองค์กรพยาบาลโรงพยาบาลศูนย์สำหรับความร่วมมือและอำนวยความสะดวกในการเก็บข้อมูล รวมทั้งพยาบาลวิชาชีพทุกคนที่ร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม

เอกสารอ้างอิง

1. Srithat E, Ritklang P. Behavior of use and perception of influence of digital media on Generation Y and Generation Z in Bangkok and surrounding areas. *Nakhon Ratchasima Coll J* 2019;11(3):20-30.
2. Electronic Transactions Development Agency. Report on the results of the survey of internet user behavior in Thailand [Internet]. Bangkok, Thailand: Strategy Office Electronic Transactions Development Agency, Ministry of Digital Economy and Society; 2022 [cited 2024 Feb 10]. Available from: <https://www.eta.or.th/th/Useful-Resource/publications/iub2022.aspx>
3. Euamornvanich P. Social media literacy of Thai adolescences in Bangkok Metropolitan. *J Human Social Sci* 2018;24(2):22-30.
4. Suphamanee T, Tana K. Social media networking: Consideration for nurses. *Nurs J CMU* 2015;42(2):164-78.
5. UNESCO. Global Media and Information Literacy Assessment Framework. Paris, France: The Institute; 2013.
6. Wongkumsin T. Media literacy skills media literacy and emotional intelligence of Kasetsart University students. *J Soc Sci Human* 2019;45(2):127-61.
7. Bencsik A, Horvath-Csikos G, Juhasz T. Y and Z generation at workplaces. *J Competitiveness* 2016;8(3):90-106.
8. Busabong C. Developing a knowing style media literacy in the 21st century for undergraduate students. *Sisaket Rajabhat J* 2018;40(2):68-79.
9. Yamane, T. Statistics: An introductory analysis. 3rd ed. New York City, New York State, USA: Harper and Row; 1973.
10. Srisatidnarakul B. The methodology in nursing research. 5th ed. Bangkok, Thailand: U & I Intermedia Publishing; 2010.
11. Srisa-at B. New and revised version of basic research. Print the 10th lac. Bangkok, Thailand: Suviriyasan Company Limited; 2017.
12. Thongrak P. Media literacy skills, code of conduct and mental health of first-year students of undergraduate programs at Kasetsart University. *J Human Soc Sci* 2019;45(1):1-29.
13. Nagaoka AC, Santawee K. The factors influencing information and digital media literacy of youth in Bangkok. *J Soc Commun Innovat* 2019;7(1):55-62.